

**PROGRAM
WYCHOWAWCZO –
PROFILAKTYCZNY**

Szkoły Podstawowej nr 172
im. Polskiej Organizacji Wojskowej w Warszawie

Rok szkolny 2017/2018

***„Dziecko chce być dobre.
Jeśli nie umie – naucz.
Jeśli nie wie – wytłumacz.
Jeśli nie może – pomóż.”***

Janusz Korczak

SPIS TREŚCI

1. Podstawa prawna.
2. Wstęp.
3. Podstawowe założenia programu wychowawczo- profilaktycznego.
4. Cele programu wychowawczo- profilaktycznego.
5. Model absolwenta.
6. I etap edukacyjny.
7. II etap edukacyjny.
8. III etap edukacyjny.
9. Metody i sposoby przeprowadzania diagnozy w szkole.
10. Harmonogram, struktura i realizacja zadań.
11. Treści dotyczące obszarów wychowania i profilaktyki zawarte w podstawach programowych przedmiotów kształcenia ogólnego
12. Kryteria efektywności
13. Sposób ewaluacji szkolnego programu wychowawczo- profilaktycznego.

1. Podstawa prawna.

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U z 1997 r. nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
2. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka z 1948 r.
3. Konwencja Praw Dziecka (Dz.U. 1991 r. nr 120 poz. 526 z późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016r. Prawo oświatowe (Dz. U. 2017r. poz. 59)
5. Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r. poz. 1943, 1954, 1985 i 2169 oraz z 2017 r. poz. 60, 949 i 1292)
6. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2017r. poz. 1189)
7. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U.2016 r. poz. 487)
8. Ustawa z dnia 22 lipca 2016 r. O zmianie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 957)
9. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego(Dz. U.2017r. poz. 882)
10. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii(Dz. U. 2017r. poz. 783)
11. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390)
12. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015r. W sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U.2015 r. poz. 1249)
13. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach
14. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej

- do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U.2017r. poz. 356)
15. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz. U.2016r. poz. 1154)
  16. Statut Szkoły Podstawowej nr 172 w Warszawie
  17. Priorytety MEN na rok szkolny 2017/2018

2. Wstęp.

Przyjęto następujące założenia podstawowe procesu wychowawczo – profilaktycznego szkoły:

- wychowywanie ku wartościom poprzez poznanie przez wychowawców spektrum wartości preferowanych i urzeczywistnianych przez wychowanków;
- wspomaganie wychowanków w poznawaniu wartości i kształtowaniu umiejętności wnikania w istotę wartości , ich znaczenia w życiu człowieka oraz w wartościowaniu rzeczy i zjawisk w aspekcie aksjologicznym;
- wspomaganie wychowanków w akceptacji świata wartości;
- motywowanie wychowanków do wolnego wyboru właściwych wartości
- wspomaganie wychowanków w urzeczywistnieniu wartości i budowaniu właściwych struktur hierarchicznych
- wspomaganie wychowanków w dokonywaniu samooceny w aspekcie urzeczywistnianych wartości
- inspirowanie wychowanków do działań animacyjnych w środowisku społecznym w celu budowania świata wartości w coraz szerszych kręgach społecznych;
- wspomaganie wychowanków w działaniach animacyjnych i ich wartościowaniu.

Zasady te zostały opracowane na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym... (Dz. U. z 2017 r.).

3. Podstawowe założenia.

Głównym zadaniem wychowawczym jest kształtowanie wśród uczniów postaw twórczych, kreatywnych i zdolnych do sterowania własnym kształceniem zarówno w rzeczywistości szkolnej, jak i poza nią. W procesie tym ważne staje się rozwijanie osobowych cech wychowanka – w związku z tym wychowawca musi pomóc dzieciom i młodzieży rozwinąć zdolności umożliwiające rozumienie przez nich otaczającego ich świata na drodze samorefleksji dotyczącej zasadności własnych zachowań oraz rozwinięcia umiejętności komunikacyjnych, które umożliwią dialog z innymi i z samym sobą. Nauczyciel, budując relacje oparte na zaufaniu, prowadzi z wychowankami rozmowę, poprzez którą uczy nawiązywania serdecznego kontaktu, sympatii, szacunku i tolerancji.

Kształtowanie kompetencji międzykulturowych jest szczególnie istotne w świecie, w którym kontakt z odmiennymi kulturami stał się codziennością. Swobodne przemieszczanie się, migracje, współpraca międzynarodowa przyczyniły się do rozwijania nie tylko umiejętności porozumiewania się w języku obcym, ale również kształtowania postawy otwartości i akceptacji, woli porozumienia oraz ciekawości dotyczącej poznawania różnic. Kolejne ważne zadanie nauczyciela, które ma związek z przygotowaniem uczniów do funkcjonowania w zmieniającej się rzeczywistości, wiąże się z umiejętnością tworzenia właściwego klimatu w klasie i wyzwolenia w uczących się potrzeby zadawania pytań oraz podejmowania działań wynikających z ich własnych zainteresowań. W związku z powyższym wychowawca powinien uczyć dzieci samodzielności, twórczego myślenia i działania, skutecznego komunikowania się, współdziałania w zespole, a także motywacji do poszukiwania nowych rozwiązań, dyskusowania na interesujące ich tematy, wymieniania się własnymi doświadczeniami z innymi, wyszukiwania potrzebnych im informacji, porządkowania ich oraz rozwiązywania problemów.

Kształtowanie rozwoju osobowego i społecznego dzieci i młodzieży, zdrowia fizycznego i psychicznego staje się jednym z czynników umożliwiających rozwój wytrwałości w realizacji stawianych sobie celów. Duże znaczenie dla postrzegania roli wychowawcy zajmuje jego działalność innowacyjna, dzięki której potrafi zachęcać uczniów do uznania uczenia się za czynność nagradzającą, umożliwiającą samorealizację, dostarczającą osobistej satysfakcji i wzbogacającą ich życie. To dzięki wychowawcy uczniowie mają sposobność kształtowania umiejętności współdziałania społecznego, realizacji własnych potrzeb i kierowania swym rozwojem w procesie trwającym przez całe życie. Warto podkreślić, że bardzo istotne staje się kształtowanie kompetencji społecznych i obywatelskich poprzez propagowanie idei wolontariatu, dzięki któremu dzieci i młodzież rozwijają swoją wrażliwość na los potrzebujących, biorą na siebie odpowiedzialność za własne życie i życie społeczne. Na podstawie powyższych ogólnych założeń, dotyczących oddziaływań wychowawczo-profilaktycznych w szkole, poniżej prezentujemy treści przewidziane do realizacji zarówno na poszczególnych przedmiotach, jak i godzinach do dyspozycji wychowawcy. Wskazują one wartości, pozytywne postawy, kompetencje oraz umiejętności niezbędne dla prawidłowego

rozwoju dzieci i młodzieży w czterech sferach: fizycznej (rozwój biologiczny), psychicznej (rozwój poznawczy i emocjonalny), społecznej i aksjologicznej (rozwój moralny).

Uwzględnienie tych sfer wynika z partycypacji poszczególnych środowisk wychowawczych w procesie wychowania, jak również z działania czynników psychospołecznych i socjokulturowych, kształtujących rozwój dzieci i młodzieży.

Osiągnięcie dojrzałości w czterech sferach możliwe jest dzięki rozwojowi kompetencji osobistych i społecznych uczniów, ukierunkowanych na:

- samoświadomość – budowanie akceptacji siebie, osiąganie spójności myślenia i działania łączonych z kształtowaniem poczucia autonomii, tworzenie pozytywnego obrazu tożsamości w wymiarze osobistym, społecznym i kulturowym oraz poczucia własnej godności;
- sprawczość – wyznaczanie realnych celów i ich osiąganie dzięki własnej aktywności, pozytywne nastawienie do życia, motywacja do działania, kształtowanie umiejętności planowania i podejmowania decyzji oraz konstruktywnego rozwiązywania konfliktów, planowanie własnego rozwoju, rozwijanie poczucia celowości działania;
- relacyjność – budowanie i podtrzymywanie pozytywnych relacji z ludźmi, rozumienie uczuć innych, sposobów myślenia i działań umożliwiających osiągnięcie pożądaných społecznie celów, promowanie prospołecznych wartości, aktywne uczestnictwo w życiu społecznym, w tym jego formach instytucjonalnych i pozainstytucjonalnych, włączanie się do działania na rzecz społeczności, promowanie pozytywnych wzorców osobowych, budowanie prospołecznych relacji rówieśniczych;
- otwartość – zdolność do sprawiedliwej, etycznej oceny i reagowania, umiejętność otwartego i jednoznacznego wyrażania swoich potrzeb, uczuć i opinii z zachowaniem szacunku do siebie oraz innych osób, kształtowanie postaw asertywnych, rozwijanie poczucia empatii, wrażliwości, szacunku dla odmienności;
- kreatywność – kształtowanie twórczego podejścia do rozwiązywania problemów dzięki umiejętnościom: wyjścia poza schematyczność myślenia i działania, znajdowania nowych sposobów rozwiązywania problemów, odkrywania indywidualnych zdolności umożliwiających sprostanie wyzwaniom, także poprzez podejmowanie działań na rzecz twórczego rozwoju w formie współpracy z instytucjami kultury, rozwój aktywności fizycznej, rozwój sfery psychicznej, w tym duchowej, społecznej, aksjologicznej.

Podsumowując, warto jeszcze raz podkreślić, że działania szkoły należy ukierunkować na wspieranie czynników chroniących – zarówno poprzez rozwijanie zasobów wewnętrznych, jak zewnętrznych, co wzmocni odporność uczniów na działanie czynników ryzyka. Takie działania stanowią kluczowy element pedagogiki i profilaktyki pozytywnej.

4. Cele.

1. Kształtowanie postaw prozdrowotnych uczniów, w tym wyrabianie nawyków higienicznych, prawidłowego odżywiania się oraz uświadomienie korzyści płynących z aktywności fizycznej.
2. Promowanie zdrowego stylu życia - wykształcenie umiejętności i zachowań umożliwiających zdrowy styl życia. Kształtowanie właściwych postaw wobec zagrożeń i sytuacji nadzwyczajnych – w tym związanych z korzystaniem z technologii informacyjno-komunikacyjnych.
3. Uczenie samodzielności, twórczego myślenia, skutecznego komunikowania się, współdziałania w zespole, a także motywacji do poszukiwania nowych rozwiązań.
4. Wspomaganie ucznia w osiągnięciu sukcesu edukacyjnego.
5. Wzmacnianie mocnych stron osobowego rozwoju ucznia, rozbudzanie ciekawości poznawczej, rozwijanie kompetencji kreatywności, zaradności.
6. Kształtowanie pozytywnych postaw wobec siebie i innych. Kształtowanie kompetencji społecznych i obywatelskich poprzez propagowanie idei wolontariatu. Wskazywanie wzorców postępowania i budowanie konstruktywnych relacji społecznych.
7. Wspomaganie budowania hierarchii wartości w kierunku współdziałania społecznego, współpracy, solidarności, patriotyzmu i szacunku dla tradycji.
8. Wzmacnianie poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej i etnicznej.
9. Budowanie tożsamości narodowej i więzi z dziedzictwem kultury.
10. Rozwijanie umiejętności dialogu i kultury słowa.
11. Formowanie poczucia godności własnej osoby i szacunku dla godności innych osób. Kształtowanie postawy otwartości i akceptacji wobec inności.
12. Wzmacnianie więzi emocjonalnej w rodzinie poprzez aktywowanie rodziców do współpracy ze szkołą. Przygotowanie do odpowiedzialnego i twórczego życia w rodzinie i społeczeństwie.
13. Przeciwdziałanie zachowaniom agresywnym, w tym cyberprzemocy, kształtowanie umiejętności konstruktywnego rozwiązywania konfliktów.
14. Przeciwdziałanie uzależnieniom od środków psychoaktywnych i uzależnieniom w sieci.
15. Podniesienie świadomości rodziców na temat zagrożeń w rozwoju dzieci i młodzieży.

5. Model absolwenta

odnosi się do czterech sfer rozwoju człowieka (fizycznej, psychicznej, emocjonalnej i intelektualnej) oraz społecznej i sfery wartości.

Absolwent naszej szkoły to Obywatel Świata, który:

1. Zna historię, kulturę i tradycje swojego regionu, kraju- ma świadomość swojej przynależności narodowej, jest świadomy swojego pochodzenia, szanuje polską historię, kulturę i zwyczaje, rozumie potrzebę pielęgnowania tradycji i kultury narodowej, uczestniczy w obchodach świąt państwowych i innych uroczystości szkolnych.
2. Jest tolerancyjny, ciekawy świata, aktywny. Promuje zdrowy styl życia, dba o bezpieczeństwo swoje i innych, wykazuje dbałość o środowisko naturalne.
3. Sprawnie posługuje się dwoma językami obcymi.
4. W pracy zespołowej wykazuje dużą skuteczność.
5. Jest osobą otwartą na światowe wartości kulturowe.
6. Jest życzliwy, pomocny dla drugiego człowieka.
7. Jest kreatywny, przedsiębiorczy, potrafi w sposób twórczy rozwiązywać problemy, realizuje swoje pomysły, wyznacza sobie cele i dąży do ich zrealizowania, umiejętnie podejmuje ryzyko, radzi sobie w sytuacjach trudnych, potrafi podejmować szybkie decyzje.
8. Cechuje się kulturą osobistą:
  - a. przestrzega zasad bezpiecznego i kulturalnego zachowania się w szkole,
  - b. okazuje szacunek i życzliwość wobec rówieśników i osób dorosłych,
  - c. dba o kulturę języka, nie stosuje wulgaryzmów.
9. Jest uczciwy - nie kłamie, nie oszukuje, jest wiarygodny i odpowiedzialny- zawsze postępuje zgodnie z głoszonymi zasadami, można powierzyć mu ważne zadania do wykonania, dotrzymuje zobowiązań i obietnic, stara się przewidzieć skutki swoich działań oraz ponosić konsekwencje swoich czynów.

6. I etap edukacyjny: klasy I–III

Edukacja wczesnoszkolna

Edukacja wczesnoszkolna obejmuje pierwsze trzy lata nauki dziecka w szkole i ma za zadanie stopniowo przygotować dziecko do uczestnictwa w życiu społeczności szkolnej i środowiska lokalnego, a w dalszej perspektywie – do pełnoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym. Cele wychowania i sposób ich realizacji w niższych klasach szkoły podstawowej powinny być dostosowane do indywidualnych możliwości intelektualnych, emocjonalnych, społecznych i zdrowotnych dziecka będącego w młodszym wieku szkolnym.

Zakres wiadomości i umiejętności, jakimi ma dysponować uczeń kończący klasę III szkoły podstawowej oraz postaw, które ma przejawiać, ustalono tak, aby nauczyciel mógł organizować sytuacje dydaktyczno-wychowawcze w przeciętnych warunkach edukacyjnych. Jest to ważne założenie, gdyż wiadomości, umiejętności i postawy ukształtowane w klasach I–III szkoły podstawowej stanowią bazę i punkt wyjścia do prowadzenia procesu wychowawczo- -profilaktycznego na dalszych etapach kształcenia. Realizacja celów wychowania i profilaktyki na I etapie kształcenia powinna być tak zorganizowana, aby wszyscy uczniowie, niezależnie od poziomu ich rozwoju psychofizycznego, mieli możliwość zrozumienia podstawowych procesów społecznych zachodzących w najbliższym i dalszym otoczeniu oraz przejawiania adekwatnego do danej sytuacji zachowania.

Tabela 1. Treści wychowawczo – profilaktyczne do realizacji w klasach I – III

OBSZAR	ZADANIA KLASY I - III
Zdrowie – edukacja zdrowotna	<ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych, kształtowanie umiejętności kreowania środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia; • zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej; • przygotowanie do podejmowania działań mających na celu zdrowy styl życia w aspekcie fizycznym i psychicznym; • kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie; • rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku; • kształtowanie umiejętności analizy zjawisk przyrodniczych, rozumowania przyczynowo-skutkowego; • uświadomienie wpływu przyrody nieożywionej na życie ludzi, zwierząt i roślin; • kształtowanie wytrwałości w działaniu i dążeniu do celu, umiejętności adekwatnego zachowania się w sytuacjach zwycięstwa i porażki.
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	<ul style="list-style-type: none"> • kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych; • rozwijanie umiejętności formułowania prostych wniosków na podstawie obserwacji i własnych doświadczeń; • kształtowanie umiejętności przestrzegania obowiązujących reguł; • kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z

	<p>rówieśnikami, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej;</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie do sprawiedliwego i uczciwego oceniania zachowania własnego i innych ludzi; • zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka szkolnej społeczności, rodziny i kraju; • rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów.
Kultura – wartości, normy, wzory zachowań	<ul style="list-style-type: none"> • kształtowanie umiejętności właściwego komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych, dbałość o język i kulturę wypowiedania się; • kształtowanie umiejętności analizy prostych sytuacji wychowawczych, odróżniania dobra od zła; • kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także poszanowania innych kultur i tradycji, określanie swojej przynależności kulturowej poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i tradycją w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym, uczestniczenie w życiu kulturalnym środowiska rodzinnego, szkolnego, lokalnego oraz wydarzeniach organizowanych przez najbliższą społeczność; • kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełami literackimi i wytworami kultury, zapoznanie z wybranymi dziełami architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury, wyzwalanie potrzeby kontaktu z literaturą i sztuką dla dzieci; • kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi, niezależnie od religii, statusu materialnego, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju intelektualnego i fizycznego oraz respektowanie ich praw, podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji; • inspirowanie do podejmowania aktywności i inicjatyw oraz pracy zespołowej, wspomaganie działań służących kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia; • przygotowanie do radzenia sobie w sytuacjach codziennych wymagających umiejętności praktycznych, budzenie szacunku dla pracy ludzi różnych zawodów; • przygotowanie do podejmowania działań mających na celu identyfikowanie i rozwijanie własnych zainteresowań; • wstępne kształtowanie postaw wyrażających szacunek do symboli i tradycji narodowych oraz tradycji związanych z rodziną, szkołą i społecznością lokalną; • kształtowanie umiejętności wyrażania własnych emocji w różnych formach ekspresji; • kształtowanie poczucia własnej wartości dziecka, podtrzymywanie ciekawości poznawczej, rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości oraz brania odpowiedzialności za swoje decyzje i działania; • kształtowanie świadomości odmienności osób niepełnosprawnych, innej narodowości, wyznania, tradycji kulturowej oraz ich praw
Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych	<ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz sytuacjach nadzwyczajnych; • kształtowanie umiejętności wyszukiwania, porządkowania i

(problemowych)	wykorzystywania informacji z różnych źródeł, korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, kształtowanie świadomości negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństw wynikających z anonimowości kontaktów, respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, internetu i multimediiów; <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie do bezpiecznego i rozsądnego korzystania z narzędzi i urządzeń technicznych, bezpiecznego organizowania zajęć ruchowych i poruszania się po drogach; • przygotowanie do bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji, zapobiegania i przeciwdziałania sytuacjom problemowym; • kształtowanie umiejętności utrzymywania ładu i porządku wokół siebie, w miejscu nauki i zabawy
-----------------------	---

7. II etap edukacyjny

Edukacja w klasach IV-VIII

Tabela 2. Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji podczas godzin do dyspozycji wychowawcy w klasach IV–VIII.

OBSZARY	ZADANIA				
	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Klasa VII	Klasa VIII
Zdrowie – edukacja zdrowotna	<ul style="list-style-type: none"> - Nabycie podstawowej wiedzy na temat stresu. - Inspirowanie młodzieży do myślenia o własnej motywacji do działania. -Nabywanie umiejętności gromadzenia i porządkowania wiedzy o sobie. - Kształtowanie postaw otwartych na poszukiwanie pomocy oraz porady, kiedy zaczynają się trudności i kiedy wybór jest ważny i trudny. 	<ul style="list-style-type: none"> - Zachęcanie uczniów do pracy nad własną motywacją oraz analizą czynników, które ich demotywują. - Kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych. - Prezentowanie sposobów pokonywania własnych słabości oraz akceptowania ograniczeń i niedoskonałości. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kształtowanie umiejętności rozpoznawania własnych cech osobowości. - Kształtowanie konstruktywnego obrazu własnej osoby, np. świadomości mocnych i słabych stron. -Rozwijanie właściwej postawy wobec zdrowia i życia jako najważniejszych wartości. -Doskonalenie i wzmacnianie zdrowia fizycznego. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kształtowanie postawy proaktywnej, w której uczeń przejmuje inicjatywę, ale też odpowiedzialności za swoje działania, decyzje. - Kształtowanie umiejętności świadomego wyznaczania sobie konkretnych celów. -Rozwijanie umiejętności hierarchizacji zadań. -Podnoszenie poczucia własnej wartości poprzez określanie osobistego potencjału. -Kształtowanie świadomości własnego 	<ul style="list-style-type: none"> - Kształtowanie postawy uczniów nastawionej na rozwiązania – charakteryzującej się samoświadomością, wyobraźnią, kreatywnością. - Kształtowanie umiejętności wyznaczania sobie celów krótko- i długoterminowych. - Rozwijanie umiejętności ustalania priorytetów, uwzględniając kryteria ważności i pilności. - Rozwijanie umiejętności oceny własnych możliwości. Kształtowanie świadomości dotyczącej wykorzystania ruchu w życiu człowieka jako skutecznego sposobu

	- Kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia.			ciała z uwzględnieniem zmian fizycznych i psychicznych w okresie dojrzewania.	dbania o zdrowie psychiczne.
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	<p>- Kształtowanie umiejętności właściwej komunikacji, stanowiącej podstawę współdziałania.</p> <p>- Kształtowanie umiejętności asertywnego wyrażania własnych potrzeb.</p> <p>- Rozwijanie wrażliwości na potrzeby i trudności innych ludzi.</p> <p>- Kształtowanie postawy szacunku i zrozumienia wobec innych osób.</p> <p>- Rozwijanie</p>	<p>- Rozwijanie umiejętności rozumienia innych, która sprzyja efektywnej współpracy.</p> <p>- Wyzwalanie chęci do działania na rzecz innych osób w celu poprawy ich sytuacji (wolontariat).</p> <p>- Rozwijanie poczucia przynależności do grupy (samorząd uczniowski, klub, drużyna, wspólnota).</p> <p>- Kształtowanie otwartości na doświadczenia innych ludzi, ich sposobów rozwiązywania problemów, na nową</p>	<p>- Kształtowanie umiejętności współpracy w dążeniu do osiągnięcia celu.</p> <p>- Uważliwanie na różne obszary ludzkich problemów i potrzeb poprzez krzewienie potrzeby udzielania pomocy (wolontariat).</p> <p>- Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych: wyrażanie własnych opinii, przekonań i poglądów.</p> <p>- Rozwijanie świadomości roli i wartości rodziny w życiu człowieka.</p> <p>- Rozwijanie samorządności.</p>	<p>- Kształtowanie umiejętności wchodzenia w interakcje z ludźmi w sposób zapewniający zadowolenie obydwu stron.</p> <p>- Kształtowanie umiejętności szukania inspiracji, rozwijanie własnej kreatywności.</p> <p>- Rozwijanie odpowiedzialności za siebie i innych (wolontariat)</p>	<p>- Rozwijanie umiejętności poszukiwania takich rozwiązań, które stwarzają korzyści dla obydwu stron.</p> <p>- Rozwijanie umiejętności dostrzegania pozytywnych aspektów działania zespołowego poprzez docenienie różnic zdań i wiedzy, doświadczeń, specjalizacji, kompetencji.</p> <p>- Rozwijanie potrzeby ciągłego doskonalenia siebie jako jednostki, członka rodziny i społeczeństwa.</p>

	<p>zdolności do inicjowania i podtrzymywania znaczących głębszych relacji.</p> <p>- Budowanie atmosfery wzajemnego szacunku w społeczności szkolnej.</p>	<p>wiedzę.</p> <p>- Rozwijanie świadomości dotyczącej roli osób znaczących i autorytetów.</p>			
<p>Kultura – wartości, normy i wzory zachowań</p>	<p>- Zapoznanie z rolą zainteresowań w życiu człowieka.</p> <p>- Uwrażliwianie na kwestie moralne, np. mówienia prawdy, sprawiedliwego traktowania.</p> <p>- Kształtowanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia.</p> <p>- Kształtowanie potrzeby uczestnictwa w kulturze.</p>	<p>- Rozwijanie zainteresowań i pasji uczniów.</p> <p>- Budowanie samoświadomości dotyczącej praw, wartości, wpływów oraz postaw.</p> <p>- Rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji.</p> <p>- Rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się z uwzględnieniem sytuacji i miejsca.</p>	<p>- Rozwój zainteresowań, poszerzenie autonomii i samodzielności</p> <p>- Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia w kontekście analizy wpływów rówieśników i mediów na zachowanie.</p> <p>- Dokonywanie analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników które na nie wpływają.</p> <p>- Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku</p>	<p>- Popularyzowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.</p> <p>- Rozwijanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia i samokształcenia, zaangażowania w zdobywanie wiedzy i umiejętności.</p> <p>- Rozwijanie takich cech jak: pracowitość, odpowiedzialność, prawdomówność, rzetelność i wytrwałość.</p> <p>- Umacnianie więzi ze społecznością lokalną.</p>	<p>- Popularyzowanie wiedzy o różnicach kulturowych oraz rozwijanie umiejętności korzystania z niej w kontakcie z przedstawicielami innych narodowości.</p> <p>- Popularyzowanie wiedzy i rozwijanie świadomości na temat zasad humanitaryzmu.</p> <p>- Rozwijanie poczucia odpowiedzialności społecznej poprzez podejmowanie działań na rzecz lokalnej społeczności.</p>

			narodowego.		
Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	<ul style="list-style-type: none"> - Redukowanie agresywnych zachowań poprzez uczenie sposobów rozwiązywania problemów. - Budowanie atmosfery otwartości i przyzwolenia na dyskusję. - Uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych. Zwiększanie wiedzy na temat środków uzależniających i zagrożeń z nimi związanych. - Rozwijanie umiejętności troski o własne bezpieczeństwo w relacjach z innymi. 	<ul style="list-style-type: none"> - Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji. - Rozwijanie umiejętności identyfikowania przyczyn własnego postępowania. - Dokonywanie analizy wpływu nastawienia do siebie i innych na motywację do podejmowania różnorodnych zachowań. Rozwijanie poczucia osobistej odpowiedzialności, zachęcanie do angażowania się w prawidłowe i zdrowe zachowania. - Doskonalenie umiejętności rozpoznawania 	<ul style="list-style-type: none"> - Dostarczanie wiedzy na temat osób i instytucji świadczących pomoc w trudnych sytuacjach. - Budowanie atmosfery wsparcia i zrozumienia w sytuacji problemowej oraz promowanie rzetelnej wiedzy mającej na celu zredukowanie lęku. - Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z własnymi negatywnymi emocjami oraz z zachowaniami agresywnymi. - Kształtowanie przekonań dotyczących znaczenia posiadanych informacji, których wykorzystanie pomaga w redukowaniu lęku w sytuacjach kryzysowych. - Rozwijanie świadomości 	<ul style="list-style-type: none"> - Rozwijanie postaw opartych na odpowiedzialności za dokonywane wybory i postępowanie. - Dostarczenie wiedzy z zakresu prawa dotyczącego postępowania w sprawach nieletnich. - Przeciwdziałanie ryzykownym zachowaniom seksualnym. - Rozwijanie umiejętności reagowania w sytuacjach kryzysowych, niesienia pomocy dotkniętym nimi osobom oraz minimalizowania ich negatywnych skutków. - Rozwijanie umiejętności lepszego rozumienia siebie poprzez poszukiwanie i udzielanie odpowiedzi na pytania: Kim jestem? 	<ul style="list-style-type: none"> - Propagowanie wiedzy na temat prawnych i moralnych skutków posiadania, zażywania i rozprowadzania środków psychoaktywnych. - Rozwijanie umiejętności wykorzystywania elementów negocjacji i mediacji w sytuacji rozwiązywania konfliktów. - Rozwijanie umiejętności podejmowania działań zgodnych ze zweryfikowanymi źródłami wiedzy. - Utrwalanie umiejętności oceny konsekwencji podejmowanych działań dla siebie i dla innych – określanie alternatywnych rozwiązań problemu. - Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji.

		symptomów uzależnienia od komputera i internetu.	dotyczącej prawa do prywatności, w tym do ochrony danych osobowych oraz ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci.	Jakie są moje cele i zadania życiowe?	
--	--	--	---	---------------------------------------	--

8. III etap edukacyjny

Edukacja w klasach II-III gimnazjum

Tabela 3. Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji podczas godzin do dyspozycji wychowawcy w klasach II-III gimnazjum.

Obszary	Zadania	
	Klasa II	Klasa III
Zdrowie – edukacja zdrowotna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kształtowanie umiejętności radzenia sobie ze stresem. 2. Poznawanie zasad zdrowego żywienia, higieny osobistej i aktywności ruchowej. 4. Kształtowanie postaw prozdrowotnych, proekologicznych. 5. Stosowanie zasad BHP, zasad ewakuacji 6. Kształtowanie umiejętności udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach. 7. Kształtowanie umiejętności uczenia się, umiejętności planowania i organizacji czasu na naukę i wypoczynek, motywowania do nauki. 8. Pomoc dziecku w osiągnięciu sukcesu edukacyjnego. 9. Wsparcie dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. 10. Doradztwo zawodowe. 	
Relacje – Kształtowanie postaw społecznych, umiejętności społecznych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kształtowanie umiejętności asertywności, tolerancji, kompromisu i empatii w kontaktach interpersonalnych 2. Uczenie działania zespołowego, współpracy, tworzenia klimatu dialogu i efektywnej współpracy, umiejętności słuchania innych i rozumienia ich poglądów. 3. Kształtowanie postawy prospołecznej – rozwijanie wolontariatu. 4. Uczenie zasad samorządności i demokracji. 5. Kształtowanie umiejętności wychowawczych rodziców i nauczycieli. 	
Kultura – wartości, normy, wzory zachowań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kształtowanie wrażliwości na kwestie moralne, rozwijanie świadomości hierarchii wartości 2. Kształtowanie postaw patriotycznych i obywatelskich. 3. Rozwijanie wrażliwości, otwartości na odmienność, tolerancja. 4. Znajomość oraz przestrzeganie praw, obowiązków i zasad szkolnych i ogólnospołecznych 5. Rozwijanie umiejętności uczestnictwa w kulturze 	

Bezpieczeństwo - profilaktyka zachowań ryzykownych	<ol style="list-style-type: none"> 1.Zapobieganie agresji i przemocy 2.Wspieranie nabywania umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych, ryzykownych i konfliktowych 3.Bezpieczeństwo w sieci i cyberprzemoc
---	---

9. Metody i sposoby przeprowadzania diagnozy w szkole

Program wychowawczo – profilaktyczny został opracowany na podstawie diagnozy dydaktyczno – wychowawczej w szkole , z użyciem narzędzi:

- ankieta dla uczniów , ankieta dla nauczycieli, ankieta dla rodziców, ankieta dla pracowników szkoły, którzy nie są nauczycielami;
- rozmowy indywidualne
- obserwacja
- analiza osiągnięć szkolnych w roku szkolnym 2016/2017
- analiza dokumentacji szkolnej dotyczącej interwencji wychowawczej
- analiza sprawozdań pedagogów, psychologa i wychowawców w roku szkolnym 2016/2017

Analiza wyników badań – diagnoza sytuacji szkolnej.

Wnioski:

1. Szczególną uwagę należy zwrócić na rozwiązanie problemu zachowań agresywnych uczniów w grupie rówieśniczej (także w Internecie) oraz wobec nauczycieli, dbanie o przestrzeganie zasad podczas lekcji, utrzymanie dyscypliny.
2. Konieczne jest położenie nacisku na działania integrujące klasę, budowanie pozytywnej atmosfery i klimatu w zespole klasowym i w szkole.
3. Wskazane jest wykorzystanie mechanizmów wsparcia rówieśniczego oraz modelowania konstruktywnych zachowań.
4. Niezbędne jest opracowanie działań mających na celu ćwiczenie umiejętności postaw asertywnych w grupie rówieśniczej, znajomości konsekwencji naruszania zasad współżycia społecznego.
5. Należy pracować nad rozwijaniem zainteresowań oraz doskonalić wiedzę i umiejętności uczniów.
6. Konieczne jest włączenie działań zwiększających wiedzę uczniów na temat konsekwencji przebywania w hałasie, przemocy rówieśniczej, zagrożeń cywilizacyjnych.
7. Należy umożliwić uczniom naukę mediacji i negocjacji w sytuacji konfliktu, wystąpienia trudności i problemów.

8. Konieczne jest wspieranie nauczycieli w pracy wychowawczej i ujęcie ich jako odbiorców w programie wychowawczo- profilaktycznym- są oni ważnymi osobami dla uczniów, obdarzonymi zaufaniem.

10. Harmonogram, struktura i realizacja zadań.

I i II ETAP EDUKACYJNY

OBSZAR	ZADANIA	DZIAŁANIA SZKOŁY	OSOBY ODPOWIEDZIALNE
Zdrowie – edukacja zdrowotna	1. Higiena osobista i otoczenia 2. Promowanie zdrowego stylu życia i odżywiania się 3. Nabywanie podstawowej wiedzy na temat stresu i wpływu na zdrowie człowieka 4. Kształtowanie podstawy proaktywnej, w której uczeń przejmuje inicjatywę, ale też odpowiedzialności za swoje działania i decyzje. 5. Rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku 6. Kształtowanie wytrwałości w działaniu i dążeniu do celu i umiejętności	Aktywny udział w różnych przedsięwzięciach szkoły, klasy. Pogadanki, warsztaty, plakaty, gazetki tematyczne. Dyskusje, projekty.	Wychowawcy, pielęgniarka, nauczyciele wychowania fizycznego, biologii, przyrody. Cały rok szkolny.
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	1. Kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych 2. Kształtowanie umiejętności	Bliski kontakt z wychowawcą i grupą rówieśniczą Godziny wychowawcze Podsuwanie pomysłów przez	Dyrektor, Wychowawca, Pedagog, Psycholog, wszyscy nauczyciele. Wszyscy pracownicy szkoły. (cały rok szkolny).

	<p>nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami , rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi</p> <p>3. Skutki nieprzestrzegania norm społecznych</p> <p>4. Budowanie systemu wartości</p> <p>5. Rozwiązywanie postaw osobistego zaangażowania</p> <p>6. Umiejętność odmawiania i obrony w sytuacjach zagrażających</p>	<p>wychowawców i nauczycieli.</p> <p>Spotkania ze Strażą Miejską, Policją.</p> <p>Wycieczki i imprezy szkolne i klasowe.</p>	
Kultura – wartości, normy i wzory zachowań	<p>1. Kształtowanie umiejętności właściwego komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych, dbałość o język i kulturę wypowiedania się</p> <p>2. Walka z wulgaryzmami</p> <p>3. Zasady savoir- vivre’u w różnych sytuacjach</p> <p>4. Propagowanie/ wyrabianie wśród uczniów cech takich jak: empatia, prawdomówność i asertywność.</p> <p>5. Wolontariat.</p> <p>6. Poznawanie dziedzictwa kultury narodowej, rozwijanie szacunku dla</p>	<p>Dostosowanie tematyki lekcji wychowawczych .</p> <p>Aktywność działań kulturalnych poprzez teatr, kino, lekcje muzealne, wycieczki szkolne.</p> <p>Organizowanie i uczestnictwo w obchodach świąt i uroczystościach szkolnych i państwowych.</p>	<p>Godziny do dyspozycji wychowawcy, wszystkie przedmioty.</p> <p>Cały rok szkolny.</p>

	dorobku narodowego.		
Bezpieczeństwo- profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	<p>1. Kształtowanie umiejętności utrzymywania ładu i porządku wokół siebie, w miejscu nauki i zabawy</p> <p>2. Redukowanie agresywnych zachowań poprzez uczenie sposobów rozwiązywania problemów.</p> <p>3. Przeciwdziałanie agresji poprzez kształtowanie postaw prospołecznych uczniów, zapewnienie bezpieczeństwa w szkole , integrację zespołów klasowych</p> <p>4. Rozpoznawanie zagrożeń cywilizacyjnych (uzależnienie od komputera i internetu, sekty, subkultury, manipulacje reklamą, terroryzm).</p> <p>5. Wyposażenie uczniów w wiedzę o środkach i substancjach psychoaktywnych, o uzależnieniach, możliwościach szukania pomocy(dopalacze, narkotyki, nikotyna, alkohol).</p>	<p>Omawianie różnych sytuacji problemowych</p> <p>Uczestnictwo w kołach zainteresowań</p> <p>Uczenie wyciszania emocji</p> <p>Aktywny udział w różnych przedsięwzięciach</p> <p>Wprowadzanie mądrej i odpowiedzialnej samorządności w szkole.</p> <p>Spotkania ze specjalistami.</p>	<p>Godziny do dyspozycji wychowawcy, nauczycieli, pedagoga i psychologa w ciągu całego roku szkolnego</p> <p>Współpraca z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, Strażą miejską , Policją, lub innym instytucjami</p>

II i III KLASA GIMNAZJUM

OBSZAR	ZADANIA	DZIAŁANIA SZKOŁY	OSOBY ODPOWIEDZIALNE
Zdrowie – edukacja zdrowotna	<p>1. Budowanie i utrwalanie postawy asertywnej</p> <p>2. Promowanie zdrowego stylu życia i odżywiania się</p> <p>3. Rozwijanie wrażliwości na potrzeby drugiego człowieka</p> <p>4. Radzenie sobie ze stresem i niepowodzeniami , budowanie postawy świadomej swojej wartości , odkrywanie mocnych stron</p> <p>5. Podnoszenie poczuci własnej wartości</p> <p>6. Ćwiczenie umiejętności planowania swojej przyszłości</p> <p>7. Poznawanie skutków nieracjonalnego odchudzania się – anoreksja, bulimia</p>	<p>Aktywny udział w różnych przedsięwzięciach szkoły, klasy.</p> <p>Pogadanki, warsztaty, plakaty, gazetki tematyczne.</p> <p>Dyskusje, projekty. Wolontariat</p>	<p>Wychowawcy, pielęgniarka, nauczyciele wychowania fizycznego, pedagog, psycholog, doradcy zawodowi.</p> <p>Cały rok szkolny.</p>
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	<p>1. Kształtowanie postaw prospołecznych uczniów poprzez np. uczestniczenie we wszystkich formach</p>	<p>Bliski kontakt z wychowawcą i grupą rówieśniczą</p> <p>Godziny wychowawcze</p>	<p>Dyrektor, Wychowawca, Pedagog, Psycholog, wszyscy nauczyciele.</p>

	<p>działań organizowanych na terenie szkoły.</p> <p>2. Organizowanie imprez szkolnych, np. dyskotek, imprez okolicznościowych</p> <p>3. Angażowanie uczniów w różne formy aktywności: wolontariat, koła zainteresowań, zachęcanie uczniów do działalności na rzecz społeczności klasowej, szkolnej i lokalnej</p> <p>4. Budowanie bezpiecznej atmosfery w klasie</p> <p>5. Konsekwentne eliminowanie postaw agresji, przemocy i braku tolerancji poprzez uczenie metod i technik negocjacyjnego rozwiązywania konfliktów i problemów</p> <p>6. Zwracanie uwagi na kulturę słowa</p>	<p>Podsuwanie pomysłów przez wychowawców i nauczycieli.</p> <p>Spotkania ze Strażą Miejską, Policją.</p> <p>Wycieczki i imprezy szkolne i klasowe.</p>	<p>Wszyscy pracownicy szkoły. (cały rok szkolny).</p>
<p>Kultura – wartości, normy i wzory zachowań</p>	<p>1. Kształtowanie umiejętności właściwego komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych, dbałość o język i kulturę wypowiedzania się</p> <p>2. Walka z wulgaryzmami</p>	<p>Dostosowanie tematyki lekcji wychowawczych .</p> <p>Aktywność działań kulturalnych poprzez teatr, kino, lekcje muzealne, wycieczki szkolne.</p> <p>Organizowanie i uczestnictwo w</p>	<p>Godziny do dyspozycji wychowawcy, wszystkie przedmioty.</p> <p>Cały rok szkolny.</p>

	<p>3. Zasady savoir- vivre'u w różnych sytuacjach</p> <p>4. Propagowanie/ wyrabianie wśród uczniów cech takich jak: empatia, prawdomówność i asertywność.</p> <p>5. Wolontariat.</p> <p>6. Poznawanie dziedzictwa kultury narodowej, rozwijanie szacunku dla dorobku narodowego.</p>	<p>obchodach świąt i uroczystościach szkolnych i państwowych np. Święto Odzyskania Niepodległości 11 listopada, Święto Szkoły, Święto Konstytucji 3 Maja</p>	
<p>Bezpieczeństwo- profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)</p>	<p>1. Rozpoznawanie zagrożeń cywilizacyjnych (uzależnienie od komputera i Internetu, sekty, subkultury, manipulacje , reklama, terroryzm)</p> <p>2. Wyposażenie uczniów w wiedzę o środkach i substancjach psychoaktywnych, uzależnieniach i możliwościach szukania pomocy (dopalacze, alkohol, niktyna, narkotyki)</p> <p>3. Ćwiczenie umiejętności przeciwdziałania cyberprzemocy</p> <p>4. Zapewnienie uczniom bezpieczeństwa i wyeliminowania wstępu na teren szkoły osobom obcym</p>	<p>Omawianie różnych sytuacji problemowych Uczestnictwo w kołach zainteresowań Uczenie wyciszania emocji</p> <p>Aktywny udział w różnych przedsięwzięciach Wprowadzanie mądrej i odpowiedzialnej samorządności w szkole.</p> <p>Spotkania ze specjalistami.</p>	<p>Godziny do dyspozycji wychowawcy, nauczycieli, pedagoga i psychologa w ciągu całego roku szkolnego Współpraca z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, Strażą miejską , Policją, lub innym instytucjami</p>

	<p>5. Współpraca z instytucjami w zakresie przeciwdziałania przestępstwom i uzależnieniom wśród młodzieży</p> <p>6. Okazywanie uczniom zainteresowania ich problemami szkolnymi i życiowymi</p> <p>7. Propagowanie bezpiecznego i aktywnego spędzania wolnego czasu</p>		
--	---	--	--

11. Treści dotyczące obszarów wychowania i profilaktyki zawarte w podstawach programowych przedmiotów kształcenia ogólnego

Tabela nr 1. Zdrowie – edukacja zdrowotna

Szkoła/przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:

Edukacja wczesnoszkolna	<ul style="list-style-type: none"> - dba o higienę oraz estetykę własną i otoczenia; - ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia człowieka; - posługuje się numerami telefonów alarmowych, formułuje komunikat wezwanie o pomoc: Policji, Pogotowia Ratunkowego, Straży Pożarnej; - posługuje się danymi osobowymi w kontakcie ze służbami mundurowymi i medycznymi, sytuacji zagrożenia zdrowia i życia; - reaguje stosownym zachowaniem w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia jego lub innej osoby; - wymienia wartości odżywcze produktów żywnościowych, ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia, ogranicza spożywanie posiłków o niskich wartościach odżywczych i niezdrowych, zachowuje umiar w spożywaniu produktów słodzonych, zna konsekwencje zjadania ich w nadmiarze; - przygotowuje posiłki służące utrzymaniu zdrowia; - ubiera się odpowiednio do stanu pogody, poszukuje informacji na temat pogody, wykorzystując np. Internet; - ma świadomość, iż nieodpowiedzialne korzystanie z technologii ma wpływ na utratę zdrowia człowieka;
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> - w sposób odpowiedzialny posługuje się technologią dostosowaną do jego predyspozycji psychofizycznych i zdrowotnych;
Biologia	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje związek pomiędzy własnym postępowaniem a zachowaniem zdrowia oraz rozpoznaje sytuacje wymagające konsultacji lekarskiej; - uzasadnia konieczność ochrony przyrody; - opisuje i prezentuje postawę i zachowania człowieka odpowiedzialnie korzystającego z dóbr przyrody;

<p>Wychowanie fizyczne</p>	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje, jakie znaczenie ma aktywność fizyczna dla zdrowia; - opisuje piramidę żywienia i aktywności fizycznej; - opisuje zasady zdrowego odżywiania; - przestrzega zasad higieny osobistej i czystości odzieży; - przyjmuje prawidłową postawę ciała w różnych sytuacjach; - omawia sposoby postępowania w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia; - wymienia czynniki, które wpływają pozytywnie i negatywnie na zdrowie i samopoczucie oraz wskazuje te, na które może mieć wpływ; - omawia sposoby redukcji nadmiernego stresu i radzenia sobie z nim w sposób konstruktywny; - wymienia przyczyny i skutki otyłości oraz nieuzasadnionego odchudzania się i używania sterydów w celu zwiększenia masy mięśni; - wyjaśnia wymogi higieny wynikające ze zmian zachodzących w organizmie w okresie dojrzewania;
<p>Przyroda</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie umiejętności właściwego reagowania na niebezpieczeństwa zagrażające życiu i zdrowiu; - doskonalenie umiejętności dbałości o własne ciało, jak i najbliższe otoczenie; - poznawanie siebie, swoich zdolności i rozwijanie zainteresowań sprzyjających motywacji do uczenia się;
<p>Technika</p>	<ul style="list-style-type: none"> - przyjmuje postawy odpowiedzialności za współczesny i przyszły stan środowiska; - kształtuje umiejętności segregowania i wtórnego wykorzystania odpadów znajdujących się w najbliższym otoczeniu;
<p>Wychowanie do życia w rodzinie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - radzi sobie w sytuacji konfliktu, presji grupy, stresu;

Tabela nr 2. Relacje – kształtowanie postaw społecznych

Szkoła/przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
Szkoła podstawowa	
Edukacja wczesnoszkolna	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje się z grupą społeczną, do której należy: rodzina, klasa w szkole, drużyna sportowa, społeczność lokalna, naród; respektuje normy i reguły postępowania w tych grupach; - przyjmuje konsekwencje swojego uczestnictwa w grupie i własnego w niej postępowania w odniesieniu do przyjętych norm i zasad; - współpracuje z uczniami, wymienia się z nimi pomysłami i doświadczeniami, wykorzystując technologię; - dostrzega, że każdy powinien brać odpowiedzialność za swoje wybory; - dostrzega, że lepiej poznaje siebie, bardziej się rozwija i czerpie szczęście w relacji z innymi osobami niż w samotności; - odkrywa, że współtworzy różne wspólnoty osób, np. rodzinę, klasę, państwo; - ma świadomość, że każdej osobie ludzkiej, także jemu, należy się szacunek, że szacunkiem należy obdarzać także wspólnoty osób – rodzinę, klasę, naród (ojczyznę), w tym wspólnotę religijną – a także symbole tych wspólnot; - szanuje godność każdej osoby ludzkiej oraz swoją, wyraża swoim komunikatem werbalnym i niewerbalnym; - uwzględnia coraz częściej godność i dobro innych osób, podejmując decyzję o działaniu; - wyraża szacunek wobec osób, wspólnot osób oraz ich symboli w sytuacjach codziennych i uroczystych, przejawiając właściwe zachowanie; - wchodzi w relacje z innymi osobami (rówieśnikami, nauczycielami), szanując to, co jest wartością dla nich, i nazywając to, co jest wartością dla niego; - naśladuje i przyjmuje jako własne zachowania dobre na podstawie doświadczeń ze świata realnego oraz przykładów płynących z tekstów literackich, filmów i innych źródeł; - przestrzega zasad obowiązujących we wspólnocie osób, której jest członkiem;

Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> – uczestniczy w zespołowym rozwiązaniu problemu, posługując się technologią taką jak: poczta elektroniczna, forum, wirtualne środowisko kształcenia, dedykowany portal edukacyjny; – identyfikuje i docenia korzyści płynące ze współpracy nad wspólnym rozwiązywaniem problemów; – bierze udział w różnych formach współpracy, jak: programowanie w parach lub w zespole, realizacja projektów, uczestnictwo w zorganizowanej grupie uczących się; projektuje, tworzy i prezentuje efekty wspólnej pracy;
Wychowanie fizyczne	<ul style="list-style-type: none"> – uczestniczy w sportowych rozgrywkach klasowych w roli zawodnika, stosując zasady „czystej gry”: szacunku dla rywala, respektowania przepisów gry, podporządkowania się decyzjom sędziego; potrafi właściwie zachować się w sytuacji zwycięstwa i porażki, podziękować za wspólną grę; – pełni rolę organizatora, sędziego i kibica w ramach szkolnych zawodów sportowych; – wyjaśnia zasady kulturalnego kibicowania; – wyjaśnia, jak należy zachować się w sytuacjach związanych z aktywnością taneczną; – omawia znaczenie dobrych relacji z innymi ludźmi, w tym z rodzicami oraz rówieśnikami tej samej i odmiennej płci; – identyfikuje swoje mocne strony, budując poczucie własnej wartości, planuje sposoby rozwoju oraz ma świadomość słabych stron, nad którymi należy pracować; – wykazuje kreatywność w poszukiwaniu rozwiązań sytuacji problemowych; – wykazuje umiejętność adekwatnej samooceny swoich możliwości psychofizycznych; – współpracuje w grupie szanując poglądy i wysiłki innych ludzi, wykazując asertywność i empatię; – motywuje innych do udziału w aktywności fizycznej, ze szczególnym uwzględnieniem osób o niższej sprawności fizycznej i specjalnych potrzebach edukacyjnych (np. osoby niepełnosprawne, osoby starsze);
Przyroda	<ul style="list-style-type: none"> – zachęcanie do działania na rzecz środowiska lokalnego; – doskonalenie umiejętności w zakresie komunikowania się, współpracy i działania oraz pełnienia roli lidera w zespole;
Biologia	<ul style="list-style-type: none"> – prezentuje postawę szacunku wobec siebie i wszystkich istot żywych;

Wychowanie do życia w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - zna i stosuje zasady <i>savoir-vivre'u</i> w różnych sytuacjach społecznych; - rozumie zasady komunikacji werbalnej i niewerbalnej i jej znaczenie w relacjach interpersonalnych; przyjmuje odpowiedzialność za manifestowane reakcje, wypowiedziane i pisane słowa; - kształtuje i wyraża postawy asertywne, gdy nie może lub nie powinien czegoś wykonać, stara się odmawiać tak, by nie ranić drugiego; - bierze udział w życiu społecznym przez: wolontariat, stowarzyszenia, grupy nieformalne i aktywność indywidualną; ujawnia wrażliwość na osoby potrzebujące pomocy i zna konkretne sposoby jej udzielania;
--------------------------------	---

Tabela nr 3. Kultura – wartości, normy i wzory zachowań

Szkoła/przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
Szkoła podstawowa	
Klasa I–III	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia swoje postępowanie i innych osób, odnosząc się do poznanych wartości, takich jak: godność, honor, sprawiedliwość, obowiązkowość, odpowiedzialność, przyjaźń, życzliwość, umiar, powściągliwość, pomoc, zadośćuczynienie, przeproszanie, uznanie, uczciwość, wdzięczność oraz inne respektowane przez środowisko szkolne; – szanuje zwyczaje i tradycje różnych grup społecznych i narodów, przedstawia i porównuje zwyczaje ludzi, np. dotyczące świąt w różnych regionach Polski, a także w różnych krajach; – określa, co jest dobre, a co jest złe, w otaczającym go świecie i w świecie poznawanych tekstów oraz podaj uzasadnienie swojego zdania; – odróżnia szczęście od doraźnie odczuwanej przyjemności i poznaje, że dobro jest źródłem szczęścia własnego oraz innych osób; – odkrywa, że wspólnota osób, której jest członkiem, ustanawia swoje zasady (normy) i oczekuje ich respektowania;

<p>Język polski</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kształtuje umiejętność uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej, szczególnie w jej wymiarze symbolicznym i aksjologicznym; - rozwija zdolności dostrzegania wartości: prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka i kierowania się tymi wartościami; - kształci postawy szacunku dla przeszłości i tradycji literackiej jako podstawy tożsamości narodowej; - rozwija zainteresowania kulturą w środowisku lokalnymi potrzeby uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych; - rozwija szacunek dla wiedzy, wyrabia pasję poznawania świata i zachęca do praktycznego zastosowania zdobytych wiadomości; - rozwija umiejętność samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania; - rozwija umiejętność rzetelnego korzystania ze źródeł wiedzy, w tym stosowania cudzysłowu, przypisów i odsyłaczy, oraz szacunku dla cudzej własności intelektualnej; - kształci nawyki systematycznego uczenia się oraz porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania; - jest zachęcany do rozwijania swoich uzdolnień przez udział w różnych formach poszerzania wiedzy, na przykład w konkursach, olimpiadach przedmiotowych i wykładach, oraz rozwijania umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy;
<p>Historia</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poznaje historię i tradycje swojej okolicy i ludzi dla niej szczególnie zasłużonych; zna lokalne zabytki i opisuje ich dzieje;

Muzyka	<ul style="list-style-type: none"> - poznaje i popularyzuje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu; - zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w standardowych utworach z dziejów historii muzyki i współczesnej kultury muzycznej oraz wartościowej muzyki popularnej; - zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną we własnym regionie, kraju i na świecie oraz ich działalność, a także śledzi wydarzenia artystyczne; - uczestniczy w tworzeniu artystycznych projektów edukacyjnych o charakterze interdyscyplinarnym (również z wykorzystaniem technologii informacyjnej); - angażuje się w kreowanie kultury artystycznej swojej szkoły i najbliższego środowiska; - uczestniczy realnie lub wirtualnie w różnorodnych wydarzeniach muzycznych; - stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: odpowiednie zachowanie podczas koncertu, przedstawienia operowego itp., tolerancja dla preferencji muzycznych innych osób oraz szacunek dla twórców i wykonawców;
Plastyka	<ul style="list-style-type: none"> - zna dziedzictwo kulturowe najbliższego otoczenia, wymienia zabytki i dzieła architektury (historycznej i współczesnej); - zapoznaje się z twórczością artystów w obrębie „małej ojczyzny”;
Przyroda	<ul style="list-style-type: none"> - kształtuje postawy związane z tożsamością kulturową regionu;

Geografia	<ul style="list-style-type: none"> - łączy racjonalność naukową z refleksją nad pięknem i harmonią świata przyrody oraz dziedzictwem kulturowym ludzkości; - przyjmuje postawy szacunku do środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz rozumienie potrzeby racjonalnego w nim gospodarowania; - rozwija w sobie poczucie tożsamości oraz wykazywanie postawy patriotycznej, wspólnotowej i obywatelskiej; - ma poczucie dumy z piękna ojczystej przyrody i dorobku narodu (różnych obiektów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego własnego regionu i Polski, krajobrazów Polski, walorów przyrodniczych, kulturowych, turystycznych oraz sukcesów polskich przedsięwzięć na arenie międzynarodowej); - kształtuje pozytywne – emocjonalne i duchowe – więzi z najbliższym otoczeniem, krajem ojczystym, a także z całą planetą Ziemią; - rozwija postawy współodpowiedzialności za stan środowiska geograficznego, kształtowanie ładu przestrzennego oraz przyszłego rozwoju społeczno--kulturowego i gospodarczego „małej ojczyzny”, własnego regionu i Polski; - przełamuje stereotypy i kształtuje postawy szacunku, zrozumienia, akceptacji i poszanowania innych kultur przy jednoczesnym zachowaniu poczucia wartości dziedzictwa kulturowego własnego narodu i własnej tożsamości;
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje kwestie etyczne związane z wykorzystaniem komputerów i sieci komputerowych, takie jak: bezpieczeństwo, cyfrowa tożsamość, prywatność, własność intelektualna, równy dostęp do informacji i dzielenie się informacją; - postępuje etycznie w pracy z informacjami;
Wychowanie do życia w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - jest odpowiedzialny za własny rozwój i samowychowanie;

Tabela nr 4. Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)

Szkoła/przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
Szkoła podstawowa	
Edukacja wczesnoszkolna	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, iż wszyscy ludzie posiadają prawa i obowiązki, wymienia własne prawa i obowiązki, przestrzega ich i stosuje je w codziennym życiu; – rozróżnia podstawowe znaki drogowe, stosuje przepisy bezpieczeństwa w ruchu drogowym i miejscach publicznych; przestrzega zasad zachowania się środkach publicznego transportu zbiorowego; – stosuje się do zasad bezpieczeństwa w szkole, odnajduje drogę ewakuacyjną, rozpoznaje znaki i symbole informujące o różnych rodzajach niebezpieczeństw oraz zachowuje się zgodnie z informacją w nich zawartą; stosuje zasady bezpiecznej zabawy w różnych warunkach i porach roku; – ma świadomość istnienia zagrożeń ze środowiska naturalnego, np. nagła zmiana pogody, huragan, ulewne deszcze, burza, susza oraz ich następstwa: powódź, pożar, piorun; określa odpowiednie sposoby zachowania się człowieka w takich sytuacjach; – stosuje zasady bezpieczeństwa podczas korzystania z urządzeń cyfrowych, rozumie i respektuje ograniczenia związane z czasem pracy z takimi urządzeniami, oraz stosuje zasady etykiety; – rozróżnia pożądane i niepożądane zachowania innych osób (również uczniów) korzystających z technologii, zwłaszcza w sieci Internet;
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia pozytywne i negatywne zachowania innych osób (również uczniów) korzystających z technologii, w tym zwłaszcza w sieci Internet; – przestrzega ogólnie przyjęte zasady związane z bezpieczeństwem w Internecie;
Wychowanie fizyczne	<ul style="list-style-type: none"> – omawia zasady bezpiecznego zachowania się nad wodą i w górach w różnych porach roku; – omawia konsekwencje zdrowotne stosowania używek w odniesieniu do podejmowania aktywności fizycznej; – wymienia zasady bezpiecznego korzystania ze sprzętu sportowego; – wymienia najczęstsze przyczyny oraz okoliczności wypadków i urazów w czasie zajęć ruchowych, omawia sposoby zapobiegania im; – wskazuje zagrożenia związane z uprawianiem niektórych dyscyplin sportu;

Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> - posługuje się technologią zgodnie z przyjętymi zasadami i prawem; przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy; - uznaje i respektuje prawo do prywatności danych i informacji oraz prawo do własności intelektualnej; - wymienia zagrożenia związane z powszechnym dostępem do technologii oraz do informacji i opisuje metody wystrzegania się ich; - stosuje profilaktykę antywirusową i potrafi zabezpieczyć przed zagrożeniem komputer wraz z zawartymi w nim informacjami; - ocenia krytycznie informacje i ich źródła, w szczególności w sieci, pod względem rzetelności i wiarygodności w odniesieniu do rzeczywistych sytuacji, docenia znaczenie otwartych zasobów w sieci i korzysta z nich;
Technika	<ul style="list-style-type: none"> - przewiduje zagrożenia płynące z niewłaściwego użytkowania sprzętu technicznego; - analizuje sytuacje zagrażające zdrowiu i życiu podczas pracy z narzędziami i urządzeniami (procedura postępowania podczas wypadku przy pracy; umiejętność udzielenia pierwszej pomocy przedmedycznej w typowych sytuacjach zagrożenia);
Wychowanie do życia w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - świadomie i odpowiedzialnie korzysta ze środków społecznego przekazu, w tym z Internetu, dokonując wyboru określonych treści i limitując czas im poświęcany;

12. Kryteria efektywności

Uczeń: Wszyscy uczniowie naszej szkoły są objęci oddziaływaniami tego programu.

Nauczyciele: Wszyscy nauczyciele realizują Program Wychowawczo- Profilaktyczny, a w szczególności nauczyciele wychowawcy uwzględniają go przy realizacji klasowych programów pracy wychowawczo-profilaktycznej.

Rodzice: Rodzice uczniów naszej szkoły znają i akceptują program oraz czynnie współpracują przy jego realizacji.

W naszej szkole pamiętamy o tym, że dzieci, które mają trudności w nauce, potrzebują naszego zrozumienia, wsparcia. Zachęcając uczniów uczymy ich śmiałości. W pełni aprobowani uczą się lubić siebie samych. Słyszac często słowa uznania- uczą się stawiać sobie cele. Wychowani w poczuciu bezpieczeństwa- uczą się ufać sobie i innym. Otaczani rzetelnością i uczciwością- uczą się, czym jest prawda i sprawiedliwość.

13. Sposób ewaluacji szkolnego programu wychowawczego – profilaktycznego

1. Analiza dokumentacji nauczycieli, wychowawców, pedagoga i psychologa szkolnego- wnioski
2. Obserwacje dokonywane przez wychowawców, nauczycieli, pedagoga szkolnego i psychologa- wnioski.
3. Badania ankietowe nauczycieli, uczniów, rodziców, pozostałych pracowników szkoły- wnioski.
4. Rozmowy z uczniami, rodzicami, nauczycielami, pozostałymi pracownikami szkoły- wnioski.
5. Roczne sprawozdanie wychowawców z realizacji Programu Wychowawczo – Profilaktycznego Szkoły.
6. Modyfikacja programu wychowawczo – profilaktycznego na podstawie powyższych wniosków.